

Krekova beseda.

Prav je, da se včasih spomnimo na moža, ki je za našega kmeta mislil in delal kot morda nihče pred njim. Eno njegovo besedo naj danes ponovimo. Pisatelj Finžgar nam v svoji zanimivi črtici: »Fant, ti tega ne razumeš« pripoveduje, kako je s Krekom govoril o **zadružništvu**. Naj navedemo dobesedno tisti odstavek: Poudaril je: Motijo se tisti, ki zaradi tega, če kak konsum propade, če kaka zadruga opeša, to gibanje obsojajo. Tudi otrok mnogo pomrje kmalu po rojstvu, toda zavoljo tega ne bo nihče trdil, naj se zakon odpravi in človeški rod zatne. Za procvit zadružništva je treba šole — šole in spet šole in nesebičnih ljudi.«

Ta beseda Krekova še danes prav tako velja kot pred dvajsetimi leti. Še danes so zabavljachi, ki vidijo samo slabe strani in nezaupneži, ki ne verujejo v samopomoč kmeta. In vendar je naše denarno zadružništvo strlo denarno oderuštvo in naše kmetijske zadruge so skoro povsod pregnale blagovno oderuštvo. Tudi trgovec je moral uravnati prodajne cene po zadrugah. Uspehi Krekovega dela so tu in pričajo, kako prav je imel veliki mož.

Zlasti pa velja beseda o šoli in nesebičnosti. Ne bodo naenkrat vsi uvideli potrebe in koristi zadružništva, toda s tečaji, s časopisjem itd. se vendar budi med kmeti uvidevnost za skupno stvar. Kjer bo živo krščanstvo, pa bo premagana tudi strašna sebičnost, ki hoče naenkrat velikih koristi — brez obzira na druge. Zrasti mora živa zavest: Eden za vse, vsi za enega!

Življensko zavarovanje.

(Misli ob tridesetletnici »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani.)

Letos praznuje slovensko zadružništvo tridesetletnico svojega obstoja. Vsi gospodarski krogi, vse naše narodno gospodarstvo s ponosom gleda na uspehe, na važno in odločujočo vlogo, ki jo zavzema v našem narodu zadružno gospodarstvo.

Komu je to zadružništvo največ pomagalo? Kmetovalcu, obrtniku, revnemu človeku. Kje bi bili mi danes, da nismo začeli z zadružništvom? Pod tujim vplivom in gospodarski hlapci; vsak tujec nas bi lahko brez usmiljenja izčrpaval in odiral. Delali in zbirali bi le za tujca, oderuha in kapitalista. Sami pa bi obubožali in bi nas komaj pri življenju pustili.

Kako se tedaj ne bi ob takem tridesetletnem jubileju ustavil vsak poedinec s ponosom in s korajžol! Kako ne bi z zaupanjem prešteval naše pridne in mnogobrojne zadruge po mestih in na deželi! Saj je njihovo delo usmerjeno edinole v gospodarski, pa po njem kulturni, to je življenski procvit cele naše slovenske družbe in vsakega posebej.

Istočasno pa ne moremo prezreti podobnega jubileja v našem narodnem gospodarstvu: tridesetletnico domače zavarovalnice, namreč »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani.

Nam je ustvarjati iz skromnih razmer; zato mora preteči več desetletij, da moremo pokazati kaj velikega, bolj kot na duhovnem na našem gospodarskem polju. Zato smo tembolj veseli, ko moremo ob tridesetletnici ene ali druge panoge z močno zavestjo povdariti: iz malega in počasi, pošteno in solidno smo

gradili; ne plašimo se, stopiti v vrsto velikih in vodilnih narodov; imamo svojo, že trideset let delujočo Vzajemno zavarovalnico. Prav je, da ob tej priliki tudi naš list pokaže s par mislimi na pomen in važnost življenškega zavarovanja, da bomo bolje umevali in znali ceniti to, kar večkrat brezbrizno pustimo mimo sebe.

Kaj je zavarovanje v splošnem, vemo iz požarne panoge; saj pri nas ni kmetije ali obrata, ki bi ne bil zavarovan proti požaru. Je tedaj zavarovanje nekaka pogodba med zavarovalnico in njenim članom, po kateri se prva zaveže, da poravna drugemu po požaru nastalo škodo; seveda pod pogojem, da zavarovani član plačuje določene zneske — sekuranc, kakor pravimo. To je požarno zavarovanje!

Prav podobno je življensko zavarovanje. Pogodba je med zavarovalnico in zavarovano osebo — članom; le da jamstvo prve in izplačilo cele vnaprej določene škode drugemu zaisi od življenja osebe, ki se življensko zavaruje. Ob smrti zavarovanca pa zapade cel zavarovani znesek brez ozira na to, če je krit v vplačili ali ne.

Vzemimo slučaj, da pogori poslopje, ki ni bilo proti požaru zavarovano. Posestnik poslopja si bo pomagal z denarjem, ki ga je prihranil v hranilnici; izposoditi si bo moral težko obrestovano posojilo; iskati bo moral pomoči in podpore od vsepovsod. Ali: družino vzdržuje oče, ki je poljedelec, delavec, obrtnik. Od njegovega dela, zdravja in življenja zavisi obstoj in življenje cele družine. Če bi oče po nezgodi ali po bolezni nenadoma umrl, ostane družina brez reditelja. Prihranke, ki jih je zbiral, porabi družina za prvo silo; kmalu pa mora za trdim kruhom, prav pogosto od hiše do hiše, v mesto ali tujino; doma pade končno v breme občinam, v tujini pa se izgubi ali uniči. Še dosti težje je ob takih prilikah in udarcih tistim, ki niso nikoli mislili, da bi kaj prihranili in

dejali na stran za poznejše in za take čase.

Zavarovanje, posebej življensko, se nam tukaj pokaže kot najboljše varčevanje, najbolj premišljena preiskrba za varno bodočnost. V hranilnici dobiš ob nezgodah in potrebah le tisti denar, ki si ga vložil, seveda obrestovan; v zavarovalnici pa ti takoj teče jamstvo za izplačilo cele visoke vsote, ki si si jo sam izbral in določil. Utegne nastopiti zavarovani slučaj (nezgoda, smrt) v prvem letu, ko je vplačan komaj stoti del cele vsote; izplača pa se vendar cela vsota. Tedaj je denarna vloga, naložena v življensko zavarovanje, obrestovana na sto in tudi na tisoč odstotne obresti.

Podlaga vsakemu zavarovanju je načelo vzajemnosti. Kakor si v združenstvu člani pomagajo drug drugemu s tem, da jih je več in vsi sledijo istim ciljem, velja tudi v zavarovanju, da vsi pomagajo vsakemu, vsak pa pomaga vsem. Kako bi sicer mogla zavarovalnica kriti vsak čas visoke škode, če bi vsi, ki so zavarovani, ne pomagali medsebojno drugemu. Blagodejna in zdrava je tedaj zavest, ki v takih zadrugarjih živi; po nesreči ubožanemu in uničenemu človeku pomagati na noge, do življenja; vrniti mu korajžo in voljo do novega dela!

Z ozirom na vse to je zavarovanje tako važno, da se po njem presoja gospodarska moč naroda, njegov smisel za varčnost, ter po njej za napredek in smisel za blagostanje. Za celo družbo pa, ki se zavarovanja poslužuje, je to znak, da je prevdarna in močna, da je nobeni polomi prestrašiti ali omajati ne morejo. To pa je važna in draga zavest!

Vojna z vsemi posledicami je preizkusila moč zavarovanja. Težke milijarde so izplačale življenske zavarovalnice osirotelim družinam, ubožanim posestnikom, ki jim je vojna vse porušila in vzela. Zato je zanimanje za zavarovanje vseh vrst po

vojni silno narastlo, povsod drugod in tudi pri nas. Samo v Ljubljani imamo okrog 18 zavarovalnic. Med njimi je tudi Vzajemna zavarovalnica s centralo v Ljubljani in pa s svojimi zastopstvi po vsej kraljevini, Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. Iz dejstva, da je pri nas vsako poslopje zavarovano, od ljudi pa vsaj vsak deseti življensko zavarovan (ne všteti socialno-javno zavarovanje) je jasno, da razumevamo važnost zavarovanja; saj zavarovanje vseh vrst ureja raztrgano in obubožano gospodarstvo in po njem celo našo družbo; zavarovanje poživilja v splošnem razmetavanju denarja čut varčnosti; ono lajša v težkem boju za obstanek skrb za bodočnost ter zmanjšuje posledice nezgodam in smrti.

Kaj smo domači zavarovalnici dolžni?

Prvo, kar nas more okrepiti, je smotreno varčevanje, to je zavarovanje vseh vrst. Drugo, da se držimo domačih gospodarskih ustanov in ne nasedamo tujim denarnim močetcem, ki bi nas izrabili, potem pa pustili v pomanjkanju. Zgledov za to imamo dovolj: Slavenska in drugi polomi. V vsem in povsod bo treba, da se zvesto držimo naših zadrug ter ne pozabimo, da če nje, tedaj sami sebe podpiramo.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani deluje že trideseto leto. Neprečelne so koristi, ki jih je v teku časa nudila po nesreči ali smrti prizadetim članom in njihovim svojcem. Ob poštenem in zanesljivem vodstvu se vedno trudi, da postane še večja opora in moč celokupnemu našemu narodnemu gospodarstvu. Mogočna palača v Ljubljani je zato pač viden dokaz.

Ob tridesetletnici ji le želimo, da zaupanje in priznanje v naših ljudeh še poglobi in utrdi, da zraste v novi jubilejni dobi vsem nam v skupni ponos.

Denar, ki je naložen v učenje, se najbolj obrestuje.

I. Benko:

Smernice naše mlekarske produkcije.

Zapisal sem že enkrat, da je skoraj umetnost, prilagoditi mlekarski obrat razmeram in zahtevam kraja ter kroga konzumentov. Naj torej v naslednjem opišem činitelje, ki jih je vpoštovati pri določanju produkcijskih smernic posameznih mlekarin.

Ker mi je tukaj prostor omejen in pripravljam posebno razpravo o preiskrbi naših mest z mlekom, se hočem za sedaj ozirati le na razne vrste sirarstva in maslarstva.

Trenutno je v Sloveniji še gotovo najbolj važno **trdo, t. j. ementalško sirarstvo**. Najprej se je udomačilo v Bohinju i. s. že pred par desetletji, a do danes ni pokazalo posebnega napredka vključno s povoljnimi naravnimi pogojem. Z večjim uspehom se po vojni uveljavlja na tem polju Notranjska s svojimi sirarnami na Vrhniki, v Logatcu in v Novi vasi, katerim utegne slediti še kaj novih. Skoraj neverjetno je, kako hitro so si te sirarne pridobile sloves in dobre odjemalce širom naše domovine.

Poleg že omenjenih okolišev bi utegnile za trdo sirarstvo še kdaj priti v poštev Solčavske ozir. Kamniške planine; kar se pa drugih krajev Slovenije tiče, sem mnenja, da se trdo sirarstvo ne bo vzdržalo, kar mi bo pritrdil vsak, ki pozna pogoje za to produkcijo, počenši že pri kakovosti zemlje.

Globoka peščena ilovica z zadostno vsebino apna in rudninskih snovi (event. humozna tla) v solčnih legah, porastla s prvovrstnimi suhimi travami, so izvrstna za pašo kot za suho krmo; sploh mora v dnevnem obroku krav mlekaric prevladovati naravna krma, močna krmla (prvovrstne kakovosti!) smejo biti le priboljšek. Popolnoma se je izogibati okisane krme, korenstva, industrijskih odpadkov, da celo zelene krme, ki se je n. pr. na kupu

segrela, z eno besedo vsake krme, ki kakorkoli moti prebavo.

Kar sem omenjal v prvem poglavju o snagi v mlečni produkciji, velja za ementalско sirarstvo v dvojni meri. Snažen in zračen hlev, suho ležišče, dnevno čiščenje živine, snaznost pri molži, pri mlečnih posodah posebej, prenos mleka v sirarno takoj po molži. Vse to so pogoji, brez katerih ni in ne bo ementalškega sirarstva.

Če si sedaj ogledamo težkoče našega ementalškega sirarstva v krajih izven spredaj omenjenih okolišev, najdemo predvsem neugodno sestavo tal, t. j. glinena ali pa pusta peščena tla, na katerih ne raste krma, ki bi dajala za ementalско sirarstvo prav uporabno mleko. Druga težkoča je premajhna intenziteta v mlečni produkciji; to se pravi, mleko se mora prevažati na velike razdalje, da se ga zbere zadostna množina. Dolgi prevoz je pa baš tisto, kar silno zmanjšuje porabnost mleka za ementalški sir. K temu pridejo še činitelji narodno gospodarskega značaja, kot n. pr. to, da je tu potrebna jako visoka obratna glavnicca, nadalje, da je v Sloveniji na stotisoče konzumentov ki jim je ementalški sir predrag.

Iz vsega tega nujno sledi: ementalškemu sirarstvu odkažimo le okoliše, ki imajo res ugodne naravne pogoje, drugod pa vpeljimo produkcijo, primerno danim razmeram.

Naj navedem sedaj še nekatere ugodnosti, ki jih nudi **pol-trdo sirarstvo** (trapistovski, gouda-, edamski, tilsitski sir itd.) v primeri z ementalškim. Najprej glede krme; sestava tal, na katerih je rastla krma za našo živino, ne igra več take vloge, dovoljeno je tudi v večji množini pokladati: ročna in industrijska krmila, korenstva in ensilirano hrano. Omenil sem že, da je pri nas intenziteta v produkciji mleka nezadostna, da bi se moglo uspešno razviti ementalško sirarstvo. Ako hočemo sedaj to intenziteto zvišati, kar se da doseči

n. pr. z uporabo umetnih gnojil, nato z večjim pridelkom korenstev, večjo uporabo močnih in sploh industrijskih krmil, kar vse je z narodno-gospodarskega vidika želeto, smo brez nadaljnjega navezani na poltrdo sirarstvo.

Kar se pa tiče snage v mlečni produkciji, naj nikdo ne misli, da je pri poltrdem sirarstvu dopustno že malo več zanikernosti. Ravno skrajni snaznosti v pridobivanju mleka se ima n. pr. holandsko poltrdo sirarstvo zahvaliti za svoj svetovni sloves.

Pač pa je v poltrdem sirarstvu dovoljen daljši prevoz mleka, ako ta v ostalem ustreza. Kar pa se mi pri tej produkciji zdi največja prednost, je to, da se mleko pasterizirati, kadar je nekoliko slabše kakovosti, n. pr. v poletni vročini, ali ob izpremembi krme. In če bi bila to edina prednost poltrdega sirarstva, še vedno bi ga bilo v naših razmerah toplo priporočati.

Velika prednost poltrdega sirarstva je tudi možnost, da izdelujemo sir ne le iz polnomastnega mleka, ampak tudi iz mešanice istega s posnetim mlekom in to skoraj v poljubnem razmerju; to nam omogoča gotovo najugodnejše vnovčenje posnetega mleka in izkoriščanje ugodnih konjunktur za surovo maslo. Dejstvo je namreč, da je veliko manj od tolačnosti mleka kot pa od njegove bakteriološke kakovosti in od načina izdelovanja odvisna kakovost sira; to je dokazala tudi mlekarska šola s svojimi izdelki na letošnjem jesenskem velesejmu.

Dasi sem zaenkrat s tem nazorom močno osamljen, vendar ne dvomim, da mi bo razvoj časa dal prav, ter da je poltrdo sirarstvo v zvezi z maslarstvom panoga, ki ima v našem mlekarstvu največ bodočnosti.

Mnogo ljudi je ponosnih na svoje prednike, pozabljajo pa, da bi njih potomci tudi bili radi ponosni na svoje prednike.

Da smo si na jasnem!

Na zadnjem zborovanju GPO (Gorenjskega pasemskega okrožja) v Kranju dne 23. dec. 1929 se je od gotove strani hotela forsirati misel, da je organizacija GPO nekako neopredeljena, splošno pasmo obsegajoča, brez določb obstoječa organizacija.

Prav od iste strani je moralo biti tudi poročilo o tem zborovanju, ki ga je priobčil »Domoljub« št. 1. t. 1. v svoji prilogi »Gospodar« št. 1 na strani 8. To poročilo pa postavlja tudi trditve, ki jim nikakor ne moremo pritrčiti. Zato par vrstic o organizaciji GPO.

V navedenem poročilu stoji, da je GPO obstajalo še pred vojno in bilo ustanovljeno od deželnega odbora kranjskega, prestalo da je težka vojna leta in je vodilo delovanje v okrožju gorenjskih srezov za povzdigo gorenjske cikaste živine po vojni.

Poročevalec je gotovo zamenjal upravno razdelitev reje govejih pasem na bivšem Kranjskem z organizacijo »GPO« kot tako. Navedena reja pincgavske pasme je res izpred vojne, res je ta reja prestala težke vojne čase (ali naj bi radi vojne ljudje menjali živino?) lahko pa se reče, da to pasemsko okrožje ne pred vojno, in ne po vojni za povzdigo živinoreje ni ničesar storilo, ker ni moglo. To pasemsko okrožje je dajalo samo meje pasameznim pasmam, ki so se in se še redijo na ozemlju bivše Kranjske, ter je vezalo licenčevalne komisije, da so potrdile na ozemlju ene pasme samo plemenjake iste pasme. Ta odredba o pasemskih okrožjih je tudi imela vpliv na premovalne komisije. — To pasemsko okrožje je bilo pred vojno in je še danes na Gorenjskem, vendar pa to ni edino pasemsko okrožje, zakaj ravno toliko kot gorenjsko je staro dolenjsko, pa tudi notranjsko. Na Dolenjskem se redi siva pasma, do čim ima Notranjska z ljubljansko

okolico, mešano. Torej ta okrožja so res predvojna in bodo bržčas še dolgo ostala.

Drugo pa je »pasemsko okrožje«, ki je imelo svoje zborovanje 23. dec. 1929 v Kranju. To okrožje se je ustanovilo dne 13. febr. 1924 v Škofji Loki ob priliki zadrugne tečaja. Bile so edino živinorejske zadruge, ki so ga ustanovile. Vsi govori in referati so izzveneli v zadrugnem duhu. Da so bile živinorejske zadruge iz vse Gorenjske prvotno edine tvoriteljice »GPO, to je radi posebnih okoliščin treba poudariti. Selekcijske so v to okrožje vstopili tudi okrajni živinorejski odbori. Prvi načelnik GPO je bil g. Franc Borc iz Kamnika. Kdor bi se podrobneje zanimal za ustanovitev GPO, naj vzame v roke »Narodni Gospodar« št. 2 in 3 iz leta 1924.

Ker je torej »pasemsko okrožje« bilo ustanovljeno od organizacij, je bilo torej tudi samo neka osrednja organizacija z nalogo, voditi v glavnem pospeševanje živinoreje na Gorenjskem. Da pa je to okrožje bilo ustanovljeno res kot centrala obstoječih živinorejskih organizacij, dokazuje sprejetje »Opravnika« na zborovanju v Kranju 8. maja 1926, ki pa je bil še bolj v določeno smer spremenjen na zborovanju leta 1927.

Opravniki GPO določa jasno: »§ 4. Organizacija gorenjskega pasemskega okrožja tvorijo vse živinorejske zadruge in okrajni živinorejski odbori, delujoči v srezkih poglavarstvih Radvljič, Kranj in Kamnik.«

»Gorenjsko pasemsko okrožje« je torej centrala vseh obstoječih živinorejskih organizacij na ozemlju kjer se redi gorenjska cikasta pasma. Ker pa danes vsled prenehanja okrajnih živinorejskih odborov ostanejo le še samo živinorejske zadruge članice in tvoriteljice organizacij GPO, kakor je to prvotno bilo, je pač GPO osrednja organizacija živinorejskih združenj, obstoječih na Go-

renjskem. Vsako drugačno tolmačenje te organizacije je samo dokaz, da so činitelji, ki »pasemsko krožje« razumevajo drugače, na napačnem potu oziroma namena in pomena te važne institucije ne razumejo ali pa nočejo razumeti.

Zavedajmo se, da je »Gorenjsko pasemsko krožje« nekaka združna živinorejska centrala, katero pa moramo počasi še izpopolniti v združno pasemsko zvezo živinorejskih združenj za gorenjsko cikasto pasmo.

To se mi je zdelo potrebno ugotoviti, da bo širša javnost informirana, kaj prav za prav je »Gorenjsko pasemsko krožje«.

Janez Ovsenik,
soustanovitelj »GPO«.

Drugod in pri nas.

Slovenci se kaj radi pobahamo s svojim napredkom. Kako daleč pa smo še do smotrenega naprednega pridelovanja, naj pokaže sledeče dejstvo:

Na toplem južnovzhodnem azijskem otoku Java gospodarijo Nizozemci ter pridelujejo sladkorno trstiko, iz katere dobivajo sladkor. Da bi imeli čim boljše uspehe ter vzgojili najboljšo rastlino in za njo najprimernejše gnojeno zemljo, delajo neprestano poizkuse z umetnimi gnojili in z izbiro in križanjem rastlin. Tako so samo preteklo leto v to svrho napravili nad 3000 različnih poizkusov z umetnimi gnojili in izvršili nad 80.000 križanj sladkorne trstike. Torej za eno samo rastlino na tisoče poizkusov na vse mogoče načine. In mi? Kje in kakšne poizkuse delamo res smotreno z našim krompirjem, našo pšenico, našim sadjem in našo živino? Kaj z našimi travniki?! Še gnojnice večinoma ne izrabljamo, kaj še le, da bi leto za letom delali smotrene poizkuse z umetnimi gnojili in z izbiro semen. Napredni kmetovalci! Čitajte in razmišljajte takšne stvari! Skrajni čas je! — Iv. Vesenjāk

Občinske davščine na pijači.

Kraljevska banska uprava je razposlala vsem občinam dravske banovine okrožnico z dne 11. decembra 1929. leta, št. 1494-1, v kateri pravi glede pobiranja občinskih davščin na pijače in na meso, da se bodo smele te konsumne davščine pobirati počenši z dne 1. januarja 1930 v vseh primerih, če te davščine ne bodo presegale višin, dovoljenih v letu 1929.

Treba je, da ve to širša javnost, da ne bo morda kdo v zmoti, ker ne bodo občinski proračuni tako kmalu odobreni in rešeni, češ da do rešitve tudi ni dolžnosti za plačevanje trošarinskih davščin občinam. — Zviševanja sičér ni mnogo pričakovati, ker prejkone ne bo dopuštno in mogoče. Zato se bodo pobirale n. pr. doklade na vino, če bi bile morda zvišane, do dneva dovolitve po lanskim odmeri, zvišane nove doklade pa šele od tistega dne nadalje, ko bodo dovoljene.

F. K—n.

Denar.

g Ljubljanska denarna borza. Skupni devizni promet na ljubljanski borzi je znašal v letu 1929 978.7 milijonov Din, napram 953.8 milj. Din v letu 1928. Največji je bil promet v angleških funtih in sicer za 236 milj. Din, potem sledijo švicarski franki, ameriški dolarji, italijanske lire, češke krome, nemške marke in avstrijske krome. — V minulem letu se je dvignil denarni promet tudi na zagrebški borzi, medtem ko je na belgrajski borzi nazadoval.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza in žitna kupčija. V zadnji dobi je opaziti na žitnem trgu živahno povpraševanje po blagu, predvsem po pšenici in pšenični moki, deloma tudi po koruzi. Vendar je od strani producentov le še malo ponudb, ker ča-

kajo ti na boljše cene. Zato je dobiti le malo blaga in za to se zahtevajo višje cene. Tako se trguje spodnjebačka pšenica v okolici Novega Sada na podlagi 205—207.50 Din za 100 kg franko nakl. postaja. Pšenica se izvažala deloma v Bolgarijo in ostale balkanske države, deloma pa po Donavu navzgor. Potiška pšenica se pa plačuje po 210—212.50 Din. — Oživel je tudi izvoz koruze v Italijo, Avstrijo in baltanske države, cene so pa ostale zaenkrat nespremenjene. — Ker je povpraševanje po moki zelo živahno, medtem ko krušne moke ne gredo v promet, so mlinarji sklenili dvigniti cene ničli tako visoko, dokler ne dosežejo cene 350 Din za 100 kg franko bačka postaja. Danes notira moka »0g« 310—320 Din. — Na ljubljanski blagovni borzi je še vedno mnogo ponudb, pa malo sklepov. Zito se ponuja franko slov. postaja, plačljivo v 30 dneh po dobavi za 100 kg v vagonih pošiljka po teh cenah: pšenica bačka 242.50—245, slavonska 77 kg težka 227.50—230, rž 72/73 kg težka 200 do 205, moka 0g Ljubljana 370—375, koruza bačka 210—212.50, umetno sušena 195—197.50, času primerno ruha 170—175, činkvanti 245 do 247.50, ječmen bački 205—207.50, oves bački 193—197.50 Din.

§ **Cenovno nazadovanje svetovnih cen.** Nazadovanje svetovnih cen se nadaljuje. Če vzamemo kot podlago leto 1926 s povprečno ceno 100, je padla ta v novembru na 94 v Združenih državah, v Jugoslaviji pa 95.3. Pri podlagi 100 v letu 1914 pa znaša indeks cen v Franciji 123, v Nemčiji 134, v Švici 140. Po vseh teh državah je opaziti stalno nazadovanje v zadnjih mesecih.

§ **Tržišče z jajci.** Razmeroma toplo vreme zelo vpliva na produkcijo jajc in zato je tudi kupcija bolj mlačna in cene padajo. Kupci imajo dovolj blaga na razpolaganje in zato ne silijo k nakupu. Nakupne cene so pri nas med 1.25—1.40 Din za ko-

mad. Nadaljni razvoj cen bo povsem odvisen od vremena. — Tudi na inozemskih tržiščih cene nazadujejo. — Tako so zadnje dni na berlinskem tržišču plačevali jugoslovanska jajca po 12½—12¾ pfenigov (1.69—1.73 Din) napram 13½—14 pf. (1.82—1.89 Din) v prejšnjem tednu.

§ **Cene vina pri nas in drugod.** Na Stajerskem so bile cene letošnjemu vinu na vinskem sejmu v Ivanjovcih ustaljene na 6—8 Din, boljše vrste pa 9—11 Din liter. Na Dolenjskem se gibljejo od 5—7 za navadno in 8—10 za specialno vino. V Zagrebu so točilci dalmatinskega vina sklenili, da bodo z ozirom na višje cene letošnjemu dalmatinskemu vinu točili opol in črno vino po 12, belo pa po 13 Din liter.

Davčne zadeve.

§ **Znižanje dopolnilnega zemljiškega davka.** Davčna uprava objavlja poziv za vložitev prijav za znižanje dopolnilnega davka zemljarine v zmislu zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 22. junija 1929.

Davčni zavezanci, ki imajo pravico za znižanje dopolnilnega davka, morajo predložiti te prijave do 31. t. m. brez pravice do nadaljnjega podaljšanja roka v smislu člena 4. zakona o neposrednih davkih. Dopolnilni davek se zniža pod naslednjimi pogoji: če se davčni zavezanec bavi izključno samo s kmetijstvom, če obdeluje svoje posestvo samo s svojo družino, če ima več kot pet družinskih članov, če dopolnilni davek k zemljarini ne presega 5000 Din. Prošnja mora vložiti v predpisanem roku in na določenem obrazcu.

Za družinske člane v skupnem domačem gospodarstvu se ne smatrajo osebe, ki so stalno odsotne. Tudi ni semkaj upoštevati oseb, ki imajo postransko obrt ali službo, kakor tudi ne njih žene in otroci, pa tudi ne hišno služabništvo in nameščenci.

Prijave se morajo vložiti pri pristojnem občinskem oblastvu na predpisanem obrazcu, ki se tam dobi in sicer po zavezancu zemljarine. Če je to prijavo vložil pooblaščenec, je priložiti tozadevno pooblastilo. Za resničnost števila članov skupnega domačega gospodarstva jamči poleg davčnega zavezanca tudi občinsko oblastvo.

Živina.

g Mariborski sejm živine. Zadnji mariborski sejm je bil bolj slabo obiskan. Prigon je znašal 11 konj, 7 bikov, 80 volov, 186 krav in 9 telet; skupno 293 glav. Od teh je bilo prodanih 143 kosov in med temi 42 za Avstrijo. Cene so bile za kg žive teže: voli 7—9, biki za klanje 6.50 do 8.50, krave 3.50—8.50, mlada živina 7.50—9 Din. Mesne cene: govedina 12—20, teletina 20—25, svinjina 15 do 30 Din za kg.

g Mariborski prašičji sejm 10. t. m. Pripeljanih je bilo na ta sejm 85 prašičev, prodanih pa 69. Cene so bile naslednje: Mladi prašičji 7—9 tednov stari komad 150—200, 3—4 mesece 350—400, 5—7 mesecev 450 do 500, 5—10 mesecev 550—850 Din. Za kg žive teže so plačevali po 10 do 12.50, kg mrtve teže 17—18 Din. Sejm je bil bolj mrtev, kakor so večinoma prašičji sejmi po teh praznikih.

g Gojitev jorkširskih prašičev za izvoz na Angleško. Kakor smo že poročali, je kupila tvrdka Hansman tvornico mesnih izdelkov v Zaprešiču, da bi izvažala prašiče-pršutnike na Angleško. Pri tem gre baje za mesečni izvoz okrog 10.000 komadov. To namero hoče izrabiti Zveza nemških kmetijskih zadrug »Agrarija« v Novem Sadu, ki je sklenila nabaviti v kratkem iz Nemčije ali Angleške 5000 prašičev jorkširske pasme za pleme in jih gojiti in pitati na združni podlagi. Glede na nizke cene krmilnega žita, koruze, je pitanje prašičev letos zelo dobičkanosno. —

Nadalje so sklenili, da bodo sprejeli uvožene prašiče na kredit proti plačilu v naravi v teku dveh let. V ta namen nameravajo tudi ustanoviti več prašjerejskih zadrug za skupno rejo teh prašičev.

Razno.

g Trgovsko dopisovanje z Italijo. Zunanje ministrstvo objavlja pismo generalnega konzula v Trstu, ki prosi vse trgovske kroge v Jugoslaviji, da bi svojo korespondenco vodili samo v našem jeziku. Ta nasvet je vsekakor zelo važen v današnjih časih in potreben, kajti samo tako pride mo do veljave v Italiji. Razen tega je tudi tam mnogo Slovencev, ki ne morejo najti zaslužka, ker jih povsod izpodrivajo Italijani, četudi ne razumejo našega jezika. Naša čast zahteva, da še poslužujemo našega jezika, kajti Italija nas gospodarsko nujneje rabi nego mi nje. To si morajo zapomniti vsi naši trgovski krogi.

g VL vinski sejem v Središču se bo vršil v običajnih združnih prostorih pri g. županu M. Rakuša v Obrežu, v torek dne 21. t. m. ob 11 dopoldne. Na kolodvoru bodo sani, oziroma vozovi in avtomobili na razpolago.

Zadrugarska.

Čuj, kmet nalagaj svoj denar domá, drugam ne nosi ga nikar!
V domačo ž njim hranilnico,
v domačo pošojilnico!

Domá — je tvoji grudi gnoj,
v tujini — kakor da ni tvoj:
ne nósi tebi pomoči
in tvoje grude ne gnojí.

Brez zadrug — žel si neuspeh,
pomoč išoč — si žel zasmeh;
Raiffeisen ti je dal kredit!
Kje zdaj je smeh, češ: kmet zabít?

Vsak vložek dinarčkov al' par,
dá posel ga li gospodar,
shraníte vedno ga pri nas! —
Le v zadrugah, kmet, tvoj je spas!